

DRŽAVNI ARHIV U DUBROVNIKU

HR-DADU - 1027

MJESNI NARODNI ODBOR MLINI

SUMARNI INVENTAR

Izradili: Drago Herceg, arhivist

Ivan Bendiš, arhivist

Dubrovnik, rujan 2023.

1.IDENTIFIKACIJA

**1.1. Identifikacijska
oznaka**

HR-DADU - 1027

1.2. Naslov

Mjesni narodni odbor Mlini

**1.3. Vrijeme nastanka
gradiva**

1945.-1946.

1.4. Razina opisa

Fond

**1.5. Količina i nosač
jedinice opisa**

3 kutije, 3 knjige; 0.4 d/m

2. KONTEKST

2.1. Naziv stvaratelja

Mjesni narodni odbor Mlini, Mjesni narodnooslobodilački odbor Mlini

2.2. Upravna povijest

2.2.1. Vrijeme i mjesto djelovanja

Mjesni narodni odbor (Mjesni narodnooslobodilački odbor) Mlini nastao je vjerojatno pretkraj 1944. godine kao seoski narodni odbor obuhvaćajući prostor naselja Plat, Soline, Zavrelje, Brašina, Klokurići, Srebreno.i Kupari. Prvi spisi naslovljeni pod Mjesni narodni ured Mlini datiraju 28. ožujka 1945. godine Ukidanjem Općinskog Narodno-oslobodilačkog odbora Župa odlukom Izvršnog odbora Kotara Dubrovnik krajem svibnja 1945. čitav arhiv i kancelarijski materijal predaje se u ruke Mjesnom narodnooslobodilačkom odboru Mlini na čuvanje te mu se dodjeljuje obavljanje određenog opsega posla bivšeg općinskog odbora. Od kraja srpnja 1945. godine Zakonom o promjeni naziva narodnooslobodilačkih odbora izglasanim od ZAVNOH-a Mjesni narodnooslobodilački odbor Mlini dobiva novi naziv, mjesni narodni odbor Mlini.¹ M.N.O. Mlini potrajao je do kraja veljače 1946. godine, kada dolazi do teritorijalnog okrupnjivanja mjesnih narodnih odbora te M.N.O. Mlini prestaje s djelovanjem i ulazi u sastav novoosnovanog Mjesnog narodnog odbora Župa.

2.2.2. Sjedište

Brašina (Mlini)

2.2.3. Pravni položaj

Pravno tijelo - jedinica lokalne samouprave

2.2.4. Nadležnost, funkcije i područje djelatnost

Teritorij Federativne Narodne Republike Jugoslavije bio je administrativno i teritorijalno podijeljen na: oblasti, okruge, kotareve, gradove i mjesta. Najviša izvršna tijela državne vlasti postaju narodni odbori, te je svaka poviše navedena administrativno-teritorijalna jedinica imala svoj narodni odbor. Narodni odbori više

¹ Narodne novine, br. 3, Zagreb, 1945.

razine imali su zadaću nadzora nad nižim. Mjesni narodni odbor (prije srpnja 1945. godine mjesni narodnooslobodilački odbor) Mlini nalazio se najprije u sastavu kotara Konavle-Župa a nakon njegova gašenja našao se unutar Kotara Dubrovnik do svojeg ukidanja na kraju veljače 1946. godine, kada postaje dio novonastalog Mjesnog odbora Župa. Pošto se radi o razdoblju neposredno nakon, pa čak i tijekom trajanja samog rata, ustroj mjesnih narodnih odbora bio je iznimno kompleksan. Naime, ne postojanje snažnije centralne vlasti praktički do sredine 1945. godine i to na svim razinama, počevši od državne preko regionalne do lokalne uprave, znatno je otežalo bilo kakvo osnivanje lokalnih upravnih tijela. Njihovo ustrojstvo zakonski se temeljio uglavnom na nuputcima sa tek po kojim zakonskim ukazom pomoću kojih su se mjesni oslobodilački odbori organizirali, utvrđivali prostore djelovanja te definirali svoje nadležnosti i zadatke.² Tek donošenjem Općeg zakona o narodnim odborima 28. svibnja 1946. godine, određene su točne komponente u formiranju, funkcioniranju i nadležnostima mjesnih narodnih odbora.

Ipak iz gradiva se daje okvirno utvrditi nadležnosti i poslove, koje su najraniji mjesni narodni odbori obavljali. Dakako, poslovi su se tih ranih godina nakon rata često mijenjali ne bi li se pronašao što bolji model funkcioniranja. Jedan od važnijih zadataka nakon pa čak i u vremenu dok rat još nije završio bilo je izdavanje propusnica za kretanje stanovništva. Mjesni narodni odbor izdavao je propusnice samo za kretanje po prostoru kotarskog narodnog odbora dok se za put u grad Dubrovnik moralo najprije tražiti dozvolu od općinskog narodnooslobodilačkog odbora da bi od svibnja 1945. godine mjesni narodni odbor mogao izdavati propusnice i za Dubrovnik.³ Uz nadzor kretanja svojih stanovnika mjesni narodni odbori imali su i druge zadatke po pitanju prometa. Nadzirali su broj tegleće stoke, vozila te organizirali su potkivanje konja, popravak kola, motornih vozila i drugog prijevoza.⁴ U poslovima prosvjete mjesni narodni odbori vode svu brigu oko i u radu škola na njihovom području a

² A.Tuk, 2016., 281.

³ Općinski narodnooslobodilački odbor Župa, kut. 1, spis 379/44; kut. 3, spis 1006/45

⁴ Isto, kut. 1, spis 315/44

školsko vijeće čine svi odbornici narodnog odbora. Uz to, pošto učitelji još uvijek u prvim mjesecima nakon

rata nisu dobivali plaće za rad, mjesni narodni odbori bili su im dužni osigurati hranu. Po pitanju uprave mjesni narodni odbori su po ukinuću općinski narodnooslobodilačkih odbora tijekom 1945. godine preuzeli njihove zadaće pa su tako morali paziti na trgovinu i suzbijati šverc, donositi odluke o kaznama prilikom najmanjih prekršaja, osnivati i brinuti o mjesnim zdravstvenim ambulantama te općenito provoditi odluke i zakone viših razina uprave.⁵ Kod izbornog procesa odbornici mjesnog narodnog odbora su sudjelovali na sastanku za izbor predsjednika općinskog narodnooslobodilačkog odbora.⁶

2.2.5. Organizacijski ustroj

Narodni odbori su organi državne vlasti preko kojih narod vrši svoju vlast u administrativno - teritorijalnim jedinicama.⁷ Najmanja administrativno – teritorijalna jedinica na kojoj se osniva narodni odbor je mjesto. Više manjih sela može oformiti svoj mjesni narodni odbor ako zbog broja stanovnika i ekonomskih mogućnosti nisu u stanju samostalno djelovati. Mjesne narodne odbore, to jest odbornike biraju stanovnici mjesta na dvije godine.⁸ Budući da je Opći zakon o narodnim odborima donesen nakon ukidanja Mjesnog narodnog odbora Mlini podatak o trajanju mandata treba uzeti sa dozom opreza.

Narodne odbore kao pravne osobe predstavljaju predsjednik i tajnik, koji rukovode čitavom administracijom mjesnog narodnog odbora.⁹ Usprkos opomenama viših razina vlasti, mjesni narodni odbori su ustrojili pojedine odjele za poslove po određenim sektorima.¹⁰ Pa tako kod M.N.O. Mlini nalazimo odjele

⁵ Općinski narodnooslobodilački odbor Župa, kut. 1, spisi 360/44, 364/44, 370/44 i 371/44

⁶ *Isto*, kut. 1, spis 368/44

⁷ *Službeni list*, br. 43, Beograd, 1946.

⁸ *Isto*

⁹ O administraciji u M.N.O.-a vidi: Mjesni narodni odbor Mlini, kut. 3, spis 261/46; i Općinski narodnooslobodilački odbor Župa, kut. 2, spis 80/45

¹⁰ Mjesni narodni odbor Mlini, kut. 3, spis 287/46

(odsjeke) sa pročelnicima na čelu: gospodarstva, prehrane, socijale, prosvjete, prometno-tehničkog odsjeka, zdravstva, industrijsko-obrtničkog odsjeka, odjela trgovine i opskrbe te upravnog odsjeka.¹¹ Takav organizacijski ustroj potrajao je do gašenja Mjesnog narodnog odbora Mlini na kraju veljače 1946. godine.

2.2.6. Odnosi i veze

U počecima viša instanca državne uprave, koja je nadležna Mjesnom odboru Mlini, je Općinski narodnooslobodilački odbor Župa, koji se nalazio unutar Kotarskog narodnog odbora Konavle-Župa. Po završetku rata odnosno od kraja svibnja 1945. godine M.N.O. Mlini odgovoran je Kotarskom narodnom odboru Dubrovnik.

2.3. Povijest arhivskog fonda

Gradivo je od svog nastanka čuvano u prostorijama mjesnog odbora da bi od 1946. godine prešlo u pismohranu Mjesnog odbora Župa odnosno od 1950. godine Mjesnog narodnog odbora Mlini, kako se isti od tad nazivao. Nakon ukidanja M.N.O Mlini 1952. područje je ušlo u novoustrojenu općinsku jedinicu Dubrovnik-vanjski te gradivo je bilo smješteno u prostorima Općine Dubrovnik do 1962. godine

2.4. Način preuzimanja

Preuzimanje gradiva Mjesnog odbora Mlini izvršeno je službenom primopredajom 15. veljače 1962. zajedno sa ostalim gradivima župskih lokalnih jedinica.

¹¹ Mjesni narodni odbor Mlini, kut. 1, spis 368/45

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržaj

Fond Mjesnog narodnog odbora Mlini čine opći spisi s urudžbenim zapisnicima, financijski spisi sa evidencijskim knjigama te spisi privrede.

3.2. Odabiranje i izlučivanje

Iz gradiva su izlučeni multiplikati.

3.3. Dopune

Ne očekuju se daljnje dopune fonda osim u slučaju pronalaska gradiva M.N.O. Mlini u drugim fondovima

3.4. Plan sređivanja

Gradivo je zatečeno u arhivski nesređenom stanju pri čemu je dio sa općim spisima slijedio prvobitni red, koji je i zadržan. Fond je razdijeljen u tri serije od kojih je najveća serija, općih spisa, posložena po uzlaznom tekućem broju. Od ostalih spisa formirane su dvije serije u kojima je izostala brojana oznaka pa su spisi poredani kronološkim redom.

Serije: 1. Opći poslovi

2. Financije

3. Privreda

4. UVIJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

4.1. Pravni položaj

Fond ima status javnog arhivskog gradiva

4.2. Uvjeti objavljivanja i umnažanja

Gradivo je dostupno sukladno čl. 21 i 22 Zakona o arhivskom i arhivima (NN, br. 61/18 i 98/19)

Umnažanje je dozvoljeno sukladno Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Dubrovniku

4.3. Jezik i pismo

Hrvatski/latinica

4.4. Tvarne značajke

Nosač zapisa je papir. Spisi su sačuvani u dobrom stanju

4.5. Obavijesna pomagala

Arhivska pomagala: sumarni inventar

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1. Mjesto čuvanja izvornika

Državni arhiv u Dubrovnik

5.2. Postojanje preslika

Ne postoji preslik

5.3. Dopunski izvori

-HR-DADU-1026, Općinski narodnooslobodilački odbor Župa

-HR-DADU-1027 Mjesni narodni odbor Mlini

-*Službeni list*, br. 43, Beograd, 1946.

-Tuk, Ana: Prikaz teritorijalnih reorganizacija mjesnih narodnih odbora na primjeru kotara Varaždin (1945.-1952.), u *Arhivski vjesnik*, broj 56, Zagreb, 2013., str. 207-226

Tuk, Ana; Stvarna nadležnost kotarskih narodnih odbora, *Arhivski vjesnik*, br. 59, 2016., Zagreb, 275-322. str.

6. PODRUČJE KONTROLE OPISA

6.1. Pravila i propisi

Inventar je izrađen prema međunarodnim normama:

ISAAR (CPF) Međunarodna norma arhivističkoga normiranoga zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, Zagreb 1999.

ISAD (G) Opća međunarodna norma za opis arhivskog gradiva, 2. izdanje, Zagreb 2001.

6. 2. Nadnevak izrade

rujan 2023.

INVENTARNI POPIS

- 1.1. Signatura** HR-DADU-1027.1
- 1.2. Naslov** Opći poslovi
- 1.3. Vrijeme nastanka gradiva** 1945.-1946.
- 1.4. Razina opisa** Serija
- 1.5. Količina zapisa** 3 kutije, 0,3 d/m
- 3.1. Sadržaj** Serija sadrži opće spise poredane po tekućem broju. Sami spisi odaju informacije o radu i funkcioniranju mjesnog odbora, kao i njegovom odnosu sa višim razinama vlasti. Opći spisi tiču se konkretnih podataka o organizaciji, radu i izvršavanju zakonskih obaveza mjesnog odbora.
- 3.2. Plan sređivanja** Spisi su zatečeni u nesređenom obliku sa izmiješanom tematikom. Kod arhivističkog sređivanja pratio se prvobitni red spisa, to jest njegov tekući broj. Pri tom su opći spisi razgranati na urudžbene zapisnike kao knjižne jedinice te spise po tekućem broju.
- Napomene** Opći spisi su poredani uzlaznim brojem i praćeni su sačuvanim protokolima. Protokol iz 1946. sadrži unutar sebe i urudžbeni zapisnik spisa Općinskog narodno oslobodilačkog odbora Župa od travnja do lipnja 1945. godine

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1027/1.1.	Opći spisi	1945.-1946.	knj. 1-3, kut. 1-3
1027/1.1.1	Urudžbeni zapisnici	1945.-1946.	knj.1-3

1027/1.2.1	Spisi po tekućem broju	1945-1946.	kut.1-3
------------	------------------------	------------	---------

1.1. Signatura HR-DADU-1027/2

1.2. Naslov Financije

1.3. Vrijeme nastanka gradiva 1945.

1.4. Razina opisa Serija

1.5. Količina zapisa 1 kutija, 0,05 d/m

3.1. Sadržaj Gradivo sadržava evidenciju financijskog poslovanja odbora kroz tri različita dnevnika. Jedan čini knjiga blagajne sa proknjiženim izdacima, drugi bilježi podatke o primljenim novčanim izdacima, dok treći vodi statistiku uplate taksa po fizičkim osobama i datumu uplate. Poseban dio gradiva sačinjava popis konverzije bivših valuta u novo platežno sredstvo, jugoslavenski dinar.

3.2. Plan sređivanja Jedinice su pronađene unutar općih spisa na koje se nisu odnosile te su izdvojene kao zasebna cjelina. Od njih je načinjena posebna serija financija sa podserijama financijske evidencije i spisak zamjene novca.

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1027/2.1.	Financijska evidencija	1945.	kut. 3
1027/2.2.	Spisak zamjene novca	1945.	kut. 3

1.1. Signatura HR-DADU-1027/3

1.2. Naslov Privreda

1.3. Vrijeme nastanka gradiva 1945.

1.4. Razina opisa Serija

1.5. Količina zapisa 1 kutija, 0,05 d/m

3.1. Sadržaj Dokumentaciju sačinjavaju spisi vezani za stočarstvo odnosno za registraciju stoke po vlasniku. Unutar spisa nalaze se stočne putovnice koje služe kao potvrde veterinarske službe o vlasništvu, porijeklu i nezaraženosti grla. Nadalje, u seriji se nalazi registar za prijenos vlasništva stoke sa podacima o prodavatelju, kupcu i vrsti stoke te visini naplaćene pristojbe.

3.2. Plan sređivanja Spisi su pronađeni kao jedna cjelina unutar fonda te su i dalje tako zadržani kao zasebna serija. Ona je pak podijeljena na dvije podserije: stočne putovnice i kupoprodajni registar stoke. Pri čemu kod podserije stočne putovnice nailazimo na brojčano evidentirane spise posložene uzlaznim tekućim brojem.

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1027/3.1.	Stočne putovnice	1945.	kut. 3
1027/3.2.	Kupoprodajni registar stoke	1945.	kut. 3